

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utsökningsbalken och av 11 § i lagen om preskription av skulder

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utsökningsbalken och av 11 § i lagen om preskription av skulder (RP 137/2015 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 5/2016 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- referendarieråd Riitta Länsisyrjä, Riksdagens justitieombudsmans kansli
- lagstiftningsråd Mari Aalto, justitieministeriet
- lagman Daniel Allén, Österbottens tingsrätt
- ledande förvaltningsfogde Jorma Niinivirta, Riksfogdeämbetet
- häradsfogde Janne Nyman, utsökningsverket i Egentliga Finland
- resultatområdeschef Tuomo Kouhia, Statens center för informations- och kommunikationsteknik
- överinspektör Kimmo Tossavainen, Skatteförvaltningen
- jurist Paula Hannula, Konkurrens- och konsumentverket
- jurist Antti Laitila, Finansbranschens Centralförbund rf
- advokat Olli Pohjakallio, Finlands Advokatförbund
- ordförande Jyrki Lindström, Suomen Perimistöimistöjen liitto ry
- juridisk ombudsman Ville Kukkonen, Företagarna i Finland rf
- professor Juha Karhu
- professor Tuula Linna.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- finansministeriet
- Österbottens tingsrätt

Betänkande LaUB 3/2016 rd

- Esbo stad
- Skuldrådgivning rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att utsökningsbalken ändras. Enligt propositionen ska utsökningsförfarandet göras enklare, snabbare och smidigare, utan att parternas rättsskydd äventyras.

De allmänna bestämmelserna om förfarandet ändras så att de motsvarar dagens krav på elektronisk kommunikation. I stället för att sända handlingar på mottagarens postadress ska det vara möjligt att använda sig av det riksomfattande elektroniska ärendesystem som är avsett för kontakter mellan personer eller företag och myndigheter.

I bestämmelserna om försäljning av egendom beaktas de förändringar som skett i den elektroniska verksamhetsmiljön. Förutsättningarna för sådan försäljning under hand som sker genom utmätningsmannens försorg mildras och ett tredje försäljningsförsök möjliggörs. Det skriftliga bevakningsförfarandet görs snabbare.

Dessutom ändras lagen om preskription av skulder ändras i syfte att skapa klarhet i när en rättslig åtgärd som är avsedd att avbryta preskriptionen inte leder till att preskriptionstiden avbryts.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Propositionen är den första delen av den nya lagstiftning som behövs för en strukturreform av utsökningsväsendet. Målet är att göra utsökningsförfarandet enklare, snabbare och smidigare och att på det sättet uppnå besparingar utan att parternas rättssäkerhet äventyras.

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen är behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslagen, men med anmärkningarna och ändringsförslagen nedan.

Delgivning

I dag skickas delgivningar vid utsökning i regel per brev. Utgifterna för delgivningen är ca 2,7 miljoner euro per år. Regeringen föreslår nu att 3 kap. 38 § i utsökningsbalken (795/2007) ändras så att utmätningsmannen som delgivningsadress vid utsökning också får använda sig av en adress som är avsedd för dataöverföring inom det riksomfattande elektroniska ärendesystemet för kontakter mellan personer och myndigheter, i stället för av en postadress (2 mom. 2 punkten).

Bakgrunden till förslaget är målet att ändra bestämmelserna om delgivning vid utsökning så att de motsvarar dagens krav på elektroniska tjänster. Målet är att en fjärdedel av breven i framtiden ska

Betänkande LaUB 3/2016 rd

skickas via det elektroniska ärendesystemet. Förslaget är av stor ekonomisk betydelse, eftersom man genom det försöker nå besparingar på ca 900 000 euro per år från och med 2019. Det finns redan nu beslut om besparingar på 8 miljoner euro inom utsökningen före 2019 jämfört med anslagsnivån 2014.

Det ska inte krävas särskilt samtycke av en kund för att det elektroniska medborgar- eller företagskontot ska kunna användas som delgivningsadress vid utsökning, utan det allmänna samtycke till att myndigheterna levererar handlingar på elektronisk väg som kunden ger vid ibruktagningen räcker. När användaren börjar använda kontot ska han eller hon uppge sin e-postadress eller sitt telefonnummer eller båda. Dessa används för att skicka en underrättelse om att ett nytt meddelande har inkommit på kontot. Systemet uppmanar med minst ett halvt års mellanrum användaren att kontrollera att kontaktuppgifterna är uppdaterade. En person får genom ett meddelande till utmätningsmannen förbjuda att handlingar sänds på adressen för dataöverföring inom det elektroniska ärendesystemet (3 kap. 38 § 3 mom. i utsökningsbalken).

Elektroniska delgivningar kan bara tas emot av personer som har tagit i bruk det elektroniska ärendesystemet. Alla medborgare ska alltså inte ansluta sig till systemet. En användare kan också förbjuda elektronisk delgivning via kontot vid utsökning. Användaren kan likaså när som helst avsluta kontoanvändningen och få handlingarna per post på traditionellt sätt. Det är obligatoriskt för en användare att uppge sina kontaktuppgifter för att man ska kunna skicka en underrättelse till honom eller henne om att ett meddelande har inkommit på kontot. Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande om propositionen att användningen av medborgarkontot för elektronisk delgivning på det sätt som föreslås i propositionen i princip inte äventyrar mottagarens rättssäkerhet, förutsatt att medborgarkontot är funktionssäkert tekniskt sett (GrUU 5/2016 rd).

I ljuset av detta tillstyrker lagutskottet att elektronisk delgivning möjliggörs vid utsökning på det sätt som regeringen föreslår. Det är i sig bra att främja elektronisk kontakt mellan medborgarna och den offentliga förvaltningen, och det nu aktuella förslaget är ett led i digitaliseringen av offentliga tjänster, som är ett av spetsprojekten i regeringens strategiska program. Förslaget har också stor ekonomisk betydelse för utsökningens del. För att det ska uppstå ekonomiska besparingar måste emellertid medborgarkontots användning öka. I dagens läge används inte det elektroniska medborgarkontot i särskilt stor utsträckning inom den offentliga förvaltningen, men målet är att en stor del av den övriga offentliga förvaltningen ska börja använda kontot. Under 2017 gäller detta bl.a. Skatteförvaltningen och Folkpensionsanstalten. Utskottet anser att det är viktigt att det elektroniska ärendesystemet i enlighet med målsättningen utvidgas också till den övriga offentliga förvaltningen så att det faller sig naturligt för medborgarna att använda medborgarkontot.

Enligt uppgift till lagutskottet är det elektroniska ärendesystemet i sig funktionssäkert tekniskt sett och dess informationssäkerhet tryggad. Det är ändå i viss mån osäkert om kontoinnehavarna alltid läser de meddelanden som kommer in på kontot. Utskottet anser därför att det är viktigt att man framöver försöker utveckla kundnäbarheten. Man bör också fästa särskild vikt vid att systemet är användarvänligt. Särskilt viktigt är det ändå att medborgarna får tillräckligt mycket information om hur medborgarkontot påverkar delgivningarna inom utsökningen och att de förstår att delgivningarna i regel skickas via det elektroniska ärendesystemet efter att de börjat använda systemet. Det är därför nödvändigt att i tillräckligt god tid innan reformen träder i kraft ge så heltäck-

Betänkande LaUB 3/2016 rd

ande information som möjligt om att utsökningen ansluts till det elektroniska ärendesystemet. Samtidigt bör man informera användarna om möjligheten att låta bli att ta emot meddelanden vid utsökning via det elektroniska ärendesystemet också efter det att de börjat använda systemet. Information om reformen bör ges både på allmän nivå via det elektroniska ärendesystemet och i de olika meddelanden som skickas till gäldenärerna vid utsökning. Det är också viktigt att man följer hur den elektroniska delgivningen fungerar, menar utskottet.

Språkregleringen i samband med utsökning

Det finns i dag inga uttryckliga bestämmelser om det språk som ska användas i utsökningsärenden. Eftersom detta har varit oklart i praktiken föreslår regeringen att språkreglerna vid utsökning görs tydligare genom att utsökningsbalken får en skrivning om att språklagens (423/2003) bestämmelser om handläggningsspråket i tvistemål och om en parts rätt till översättning av en handling i tvistemål ska tillämpas på utsökningsärenden.

Att bestämmelserna om tvistemål ska tillämpas i utsökningsförfarandet betyder att en part inte har rätt att av en myndighet få en översättning av en handling avgiftsfritt. Det skulle parten däremot ha om man tillämpade samma språkreglering som inom förvaltningsförfarandet. Med beaktande av att utsökning av tradition har ansetts som civilprocessuell rättsskipning och som en fortsättning på civilprocessen är det emellertid motiverat och ändamålsenligt att tillämpa samma språkreglering som i tvistemål. Det var också meningen när språklagen stiftades. Utskottet påpekar dessutom att det är utmätningssmannen som avgör frågan med beaktande av parternas rätt och fördel, om inte parter med olika språk kommer överens om vilket språk som ska användas vid ett tvåspråkigt utsökningsverk. Enligt utredning väljer man då i allmänhet gäldenärens språk, och handlingarna upprättas på det språket. Att en part inte har rätt till en avgiftsfri översättning av handlingarna orsakar således inte heller i praktiken några problem för gäldenären. Med beaktande av detta har utskottet ingenting att anmärka mot den lösning som regeringen föreslår.

Lagutskottet föreslår dock att riksdagen godkänner ett nytt lagförslag som ändrar 4 § 4 punkten i språklagen (423/2003) så att den får en informativ hänvisning också till utsökningslagstiftningen i fråga om det språk som ska användas vid utsökningsförfarandet. Detta ger bättre möjligheter att få en helhetsbild av de språkliga rättigheterna.

Preskription av skulder

I 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003) föreskrivs det om rättsliga åtgärder som avbryter preskription. Enligt 1 mom. 3 punkten avbryts preskriptionen av en skuld om borgenären anhängiggör ett utsökningsärende. Enligt 2 mom. avbryts preskriptionen för den tid som utsökningsförfarandet pågår, och preskriptionen anses ha avbrutits den dag då handläggningen av ärendet avslutades. När myndighetsförfarandet avslutas börjar en ny, lika lång preskriptionstid som den förra. I 3 mom. föreskrivs det dock om undantag där anhängiggörandet av ett förfarande inte leder till att preskriptionen avbryts på normalt sätt. Bestämmelsen gäller situationer där borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ärendet avslutas utan att gäldenären på behörigt sätt har underrättats om att ärendet har blivit anhängigt. Enligt förarbetena till lagen avses med detta det vanliga delgivningssätt som ska iakttas vid förfarandet i fråga eller det särskilda delgivningssätt som hade bort iakttas i fallet i fråga (RP 187/2002 rd, s. 62). I förarbetena sägs det

Betänkande LaUB 3/2016 rd

dessutom att det inte med tanke på avbrytande av preskriptionen har någon betydelse när gäldenären tillställs ett meddelande om att ett utsökningsärende blivit anhängigt eller när utmätningen eller utmätningförsöket sker. Preskriptionen avbryts också när gäldenärens vistelseort förblir okänd och inte ens ett meddelande om inträde av anhängighet kan tillställas gäldenären.

Högsta domstolen har i sin praxis gjort den tolkningen att anhängiggörandet av en ansökan om utsökning avbryter preskriptionstiden bara om gäldenären delges meddelandet om anhängighet (HD 2012:107). Huruvida det enligt utsökningslagstiftningen har varit möjligt för utsökningsmyndigheten att inte delge gäldenären ett meddelande saknar betydelse enligt högsta domstolen. Domstolen har följt denna tolkning i ett senare avgörande (HD 2015:28).

Den tolkning som gjorts i rättspraxis innebär ett högt krav på delgivning med gäldenären vid preskription av skulder. Anhängiggörandet av ett utsökningsärende avbryter således inte nödvändigtvis preskriptionstiden ens i det fall att utsökningsmyndigheten har försökt nå gäldenären på den postadress myndigheten hade kännedom om och i sig handlat på det sätt som lagstiftningen förutsätter.

I propositionen föreslås det att 11 § 3 mom. i preskriptionslagen preciseras så att skrivningen tydligare motsvarar bestämmelsens ursprungliga syfte.

Enligt uppgift till utskottet har den tolkning som gjorts i rättspraxis lett till osäkerhet bland borgenärerna om huruvida anhängiggörandet av utsökning har lett till preskription av en skuld. Tolkningen försvårar också för utsökningsmyndigheterna att utföra sina uppgifter. Lagutskottet har beslutat förorda den precisering som regeringen föreslår, eftersom bestämmelsen i preskriptionslagen övervägdes noga när den stiftades och den syftade till att nå en balans mellan borgenärerna och gäldenärerna. Gäldenärens ställning har bl.a. underlättats genom bestämmelser om slutgiltig preskription av skulder. Med tanke på detta är det motiverat att en aktiv borgenär ska ha effektiva och tydliga medel för att avbryta preskriptionen utan att det blir oklart om skulden har preskriberats eller inte.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 137/2015 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 3. (Utskottets nya lagförslag)

Betänkande LaUB 3/2016 rd

Utskottets nya lagförslag

3.

Lag

om ändring av 4 § i språklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i språklagen (423/2003) 4 § 4 punkten som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 §

Andra bestämmelser om språk

Bestämmelser utöver denna lag finns i speciallagstiftningen, bland annat om

4) språket i förundersökning, rättegång och utsökningsförfarande, i lagstiftningen om förundersökning, rättegång och utsökningsförfarande, samt

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 30.3.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kari Tolvanen saml
vice ordförande Eva Biaudet sv
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Katri Kulmuni cent

Betänkande LaUB 3/2016 rd

medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Sanna Marin sd
medlem Mika Niikko saf
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Ville Tavio saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.